

Другий тур
ІХ Української олімпіади з лінгвістики
29 січня 2022 р.

Розв'язки задач

Русинська мова *молодші та старші класи*

Українському «-(ь)ський» у русинській мові відповідає «-(ь)ський», причому пом'якшення відбувається для передньоязикових приголосних *д, л, н, р, т* — і не відбувається для губних *б, в, м, п*.

Українському «-льний» у русинській відповідає «-л(ь)ный», причому пом'якшення відбувається для питомих основ, що закінчуються на м'який *л*, і не відбувається для запозичених.

Відповіді:

Українська	Русинська
баронський	баронський
безвольний	безвольный
братський	братський
варшавський	варшавський
вікторіанський	вікторіанський

Українська	Русинська
канадський	канадський
моментальний	моментальный
папський	папський
перський	перський
реальний	реальный

Суйська мова *молодші класи*

Слова суйської мови, що трапляються в задачі, схожі або своїм звучанням на китайські слова, або своїм записом чи на китайські слова, чи на саме явище природи, яке позначають:

Номер	Слово	Переклад	Звучання	Обґрунтування
1	дівчина	𡗗	б'як	≈ 女
2	час	𠂇	сі	≈ ші
3	поле	𠂇	га	≈ 田, ≈ поле
4	річка	𠂇	н'я	≈ річка
5	золото	𠂇	тюм	≈ 金
6	схід	𠂇	тонг	≈ донг
7	дощ	𠂇	фен	≈ дощ
8	осінь	𠂇	шю	≈ чю
9	хмара	𠂇	фа	≈ хмара
10	чоловік	𠂇	ге	≈ 夫

Кайова-апачі *молодші та старші класи*

Дієслову «поніс» відповідають у кайова-апачі форми, що починаються з **yidees-**, а дієслову «відносить» — форми на **yidi-**. Водночас вибір конкретної форми залежить від того, до якої категорії належить об'єкт дії (кольором виділено форми, значення яких відновлюється за аналогією):

	«ПОНІС»	«ВІДНОСИТЬ»
істоти	yideescii	yidilcees
пласкі предмети	yideescoos	yidilcoos
довгасті предмети	yideeskxa	yidiciis
круглуваті предмети	yidees?aa	yidi?aas

Відповіді:

1	Він відносить камінь.	yidi?aas
2	Він поніс цигарку.	yideeskxa
3	Він відносить чоловіка.	yidilcees
4	Він поніс сторінку з книги.	yideescoos
5	Він відносить колоду (<i>деревину</i>).	yidiciis
6	Він відносить серце.	yidi?aas
7	Він поніс Койота.	yideescii
8	Він поніс сагайдак.	yideeskxa
9	Він відносить рушник.	yidilcoos
10	Він поніс горщик.	yidees?aa

Невервер *молодші та старші класи*

Порядок слів у реченні: підмет — присудок. Частина підмета розділено комами. Порядок слів у кожній частині: іменник — числівник (*якщо є*).

Структура присудка: граматичний префікс — вставне **-i-** (*якщо є*) — основа. Вставне **-i-** з'являється, якщо поряд опиняються три приголосних.

Дієслівні префікси залежать від особи та числа підмета (підмет вимагає форми *двоїни*, якщо є групою з двох істот). Розрізняються у мові невервер також *інклюзивна* та *ексклюзивна* перші особи: для форм неоднини (тобто двоїни чи множини) інклюзивна форма охоплює співрозмовника («я і ти» або «я, ти і він/вони»), а ексклюзивна не охоплює («я і він/вони»).

		Дієслівні префікси			Займенники	
		однина	двоїна	множина	однина	неоднина
<i>інклюзивна</i>	I особа	ni-	nir-	nit-	ina	igit
			nar-	nat-		inam
II особа		ku-	kar-	kat-	iokh	igam
III особа		i-	ar-	at-	ei	adr

Словники іменників та дієслів:

buluk	корова
lebblat	курка
neman	птах
nibbwas	кабан
nibisbokh	пацюк
nimokhmokh	жінка
niterikh	дитина

-drus	човгати
-jal	хворіти
-javi	чхати
-jov	кашляти
-kkan	їсти
-rrav	сміятися
-sav	танцювати
-vorvor	сидіти

Числівники від 6 до 9 творяться шляхом додавання **-jo-** після префікса **i-** до назв чисел від 1 до 4 (для пари 1/6 основа числівника нерегулярна):

1	iskham	ijos	6
2	iru	ijoru	7
3	itl	ijotl	8
4	ivas	ijovas	9
5	ilim		

Відповіді до завдання 1:

- 11 **Ina nidrus.**
Я човгав.
- 12 **Nibbwas ijotl, neman ijos atjov.**
Вісім кабанів і шість птахів кашляли.
- 13 **Nibisbokh iru arjavi.**
Два пацюки чхали.
- 14 **Ina, iokh nirjal.**
Я і ти хворіли.
- 15 **Ina, iokh, niterikh ilim nitvorvor.**
Я, ти і п'ять дітей сиділи.

Відповіді до завдання 2:

- 16 Він і курка їли.
Ei, lebbat arikkan.
- 17 Ти і сім дітей сміялися.
Iokh, niterikh ijoru katirrav.
- 18 Я, шість жінок і корова танцювали.
Ina, nimokhmokh ijos, buluk natsav.

Відповіді до завдання 3:

- 19 **Iokh kukkan.**
Ти їв.
- 20 **Nimokhmokh iskham irrav.**
Одна жінка сміялася.

Завдання 4. Слова **adr**, **igam**, **igit** та **inam** — займенники у формі неоднини. Переклад кожного конкретного займенника можна встановити за подібністю до форм однини, а також дієслівних префіксів (див. таблицю вище).

У кожному символі укладачі словників виділяють особливу якнайбільш характерну частину (так званий *радикал*), а впорядковують символи за такою схемою:

1. Окремо в радикалі та окремо в решті символу рахують кількість *штрихів*: штрих — це частина символу, яку малюють, не відриваючи руки від паперу.
2. Якщо у двох символів радикали різні, першим у словнику розташовують той, кількість штрихів у радикалі якого менша.
3. Якщо у двох символів один і той самий радикал, першим у словнику розташовують той, загальна кількість штрихів у якому менша.

Радикал	Штрихи		Символ
一	1	+1	丂
		+2	三
ノ	1	+1	乂
		+2	么
卜	2	+2	卅
		+>2	高
力	2	+1	尢
		+2	劝
		+>2	劣
土	3	+1	圪
		+2	先
		+3	在
大	3	+1	天
		+2	芥
		+3	尪
止	4	+1	正
		+3	步
		+>3	疋
生	5	+5	牲

Відповідь:

乂 么 尢 劝 劣 天 芥 尪 疋 牲